

Den, som tænker på hævn, holder sine egne sår åbne

Forstå den, hvem der kan.

På en måde ville jeg gerne forstå den: trangen til hævn. Hævnerrigheden. Der er mange mennesker jeg ville komme tættere på, hvis det lå lige for at ønske eller ligefrem kræve hævn over repræsentanter for ondskab og undertrykkelse.

Men jeg forstår den ikke. Den er ikke med i mit lager af sindsudtryk, eller også er den blot blevet rigtig godt begravet under en gammel kulturel fernis, som jeg er kommet til at sætte pris på.

Der var ingen jubel i mit sind, da jeg så billederne af en forskræmt og maltrakteret gammel libysk diktator, billeder taget få øjeblikke før han bliver skudt gennem hoved og mellemgulv. Gaddafi havde samme fortvivlede udtryk i øjnene som Saddam Hussein, da han blev slæbt ud af sit skjul et sted i den irakiske provins. Samme udtryk som man formentlig har kunnet se i øjnene på Osama bin Laden, da det gik op for ham at timen var kommet – at bødlerne ikke var parate til at forhandle, men i den grad parate til at eksekvere, dvs. likvidere. At likvideringen var total kunne man se i ansigtet på Hillary Clinton da hun fik billederne forevist (*oh, my god!*).

Saddam Hussein, Osama bin Laden, Moammar Gaddafi – tre grumme og groteske figurer i en moderne verden, alle med ødelagte liv og skæbner på deres samvittighed – burde have siddet eller stået, måske i måneds- eller årevis, og have fortalt en domstol og dermed vesten og verden om deres bevæggrunde for at optræde som de har gjort i mange årtier, om deres ungdoms idealer, det der fik dem til at brænde for en sag og et folk; men de burde også afkræves forklaring på deres forandring til grådige og grusomme opportuniste, og vi ville afvente deres fortælling om alle de vestlige lobbyister, politiske ledere og øvrige magtpersoner der i årenes løb har gjort det let for dem at beholde magt og prestige, øge deres latterlige selvværdsfølelse og bestyrke dem i troen på egen udødelighed eller i hvert fald ufejlbarlighed.

Det er dette udtryk af fortvivlelse eller dyb sorg der berører mig mest. Jeg kender det så godt fra børn i en skolegård eller en klasse, børn der bliver udsat for andres hån, spot, latterliggørelse eller måske ligefrem fysisk forulempelse. Dette "hvorfør" der lyser ud af øjnene på dem; "hvorfør" gør de det her mod mig. Disse børn er hele tiden i gang med at gøre verden til et bedre sted at leve i. Men der er hårde odds imod dem, for men-

nesker der instinktivt går efter hævnen kender ikke dette "hvorfør".

Hvis de føler sig forurettede, så skal der bare gøres rent bord, ryddes op, skabes balance – der skal hævnnes.

Og når hævnen er fuldbyrdet, rider "den ensomme hævner" - ud af den græske bystat, ud af den islandske gård, ud af Tombstone City, ud af den nordvestkøbenhavnske ghetto, ud af Hell's Angels klubhus, ud af White Pride's stamværtshus. Eller en horde af hævnerne henvender sig til verden via Facebook eller twitter eller sms: *The Rat is in The Trap, We got him.*

Hævn, hævn, hævn! Et primitivt brøl om at verden skal falde på plads. Håbet om at æren kan genvindes når hævnen er fuldbyrdet, at samfundet genfinder sin rytme når slægterne har afsluttet konflikterne gennem drab eller bod.

Tankegangen er ikke fjern, den er i anvendelse hver dag blandt unge indvandrere med stammesamfundets æresbegreber lige under huden; krigsretorikken i det danske sprog og krigens nærhed i medierne får os til at acceptere ordrer og handlinger som ellers ligger os fjernt. (Vi får tilbudt små gule sløjfer, så vi kan tilkænde-give at vi støtter vore soldater.

- Jeg var betænkelig tæt på at få nogle over nakken af en midaldrende kvinde, da jeg sagde at jeg først ville støtte soldaterne når Danmark ikke længere var i angrebskrig. "Hvad med de 42 døde soldater?" skreg hun, "er de da døde forgæves?"

"Hvad med de 420.000 afghanere?" spurgte jeg. Det skulle jeg ikke have gjort; krigen var tæt på at blive overført til parkeringspladsen foran Netto i Nibe.)

I Danmark har vi i de sidste mange år kunnet høre retspolitiske ordførere argumentere med *retsfølelsen*, når de krævede stadig strengere straffe, men det er en følelse de opfinder til lejligheden, det er i hvert fald ikke min. Når visse stater i USA banker til "forbryderne" efter tre overtrædelser, uanset deres karakter, er det jo ikke retsfølelse der er tale om, men udvidelse af forskrifterne i Femte Mosebog. Det er drømmen om det klinisk "rene" samfund, eller skulle jeg skrive helvedesforestillinger bragt til udfoldelse i Cambodia, i Gulak, i Auschwitz, i Birkenau, i Guantanamo, osv.

Med en hævrende lynchbande inde i billedet på en nations første "frie" dag og en højstående talsmands udtalelser om overgangen til sharialovgivning begynder man at fornemme bladene falde i det mellemstlige forår.

Erik Lyng
Tidl. friskolelærer